

Womhaj Bóh!

Ciśkło 46.
12. nov.

Lětnik 3.
1893.

Szerbike njezelske łopjenka.

Wudawaju šo kóždy šobotu w Šmolerjez knihiczišczereni w Budyschinje a šu tam dostać ša šchtwórtlětnu pšchedplatu 40 np.

24. njeźela po šwj. Trojicy.

Šil. 1, 23: „Ja šebi žadam přecź czahnyć a pola Šhryštuša być.“

O Anježe Jezu, wšmi mje do njebješ, bóršy. Semja je mi wohidna, njebješa šu mi šłódke; semja je moje brémjo, njebješa šu moje wošchewjenje; semja je moje jaštwo, njebješa šu moja frejota; semja je mój Babel, njebješa mój Jerusalem. Ach wšmi mje do njebješ, Anježe Jezu, bóršy! Ja šym wowezicźka, mój paštyć je w njebješach; ja šym njewješta, mój nawoženja je w njebješach! Šdže namašam paštwu, kryw wošchewjenja? W njebješach. Ach wšmi mje do njebješ, Anježe Jezu, bóršy! Šdžeha je mój pšheczel? W njebješach. Šdžeha je mój pokład? W njebješach. Šdžeha je moje wješele? W njebješach. Šdžeha je mój dom? W njebješach. Šdžeha je moje wšcho? W njebješach. Ach wšmi mje do njebješ, Anježe Jezu, bóršy! Moja wutroba šdychuje, moje wóczto šyluje, mój ert žada, moje wucho šlucha, moja ruka pšchima; ša czim? ša njebješami. Ach wšmi mje bóršy do njebješ, Anježe Jezu, bóršy! Ja šłódzu, šchto šłódke, ja widžu, šchto rjane, ja šlýchšu, šchto lubošne, ja czuju, šchto dušhne, ja džeržu, šchtož krašne je. Šchto dha? njebješa. Ach wšmi mje do njebješ, Anježe Jezu, bóršy! Ja šym wolany, tón hłóš šuaju; ja šym czehnjeny, to czehnjenje czuju; hdžeha? Horje, horje! Ach wšmi mje do njebješ, Anježe Jezu, bóršy. Šchto mam jow? Prózu, njepokoj, štrach, nušu a šmjercź. Šchto namašam tam? Pokoj, měr, wješele, žiwjenje; wjazy do budu hacź šhubju. Šdžeha?

W njebješach. Ach wšmi mje do njebješ, Anježe Jezu, bóršy. Semja mje šapomni, njebješa šo na mnje dopomnja, semja mje wopuschczi, njebješa mje pšchicryja; semja mje czíšchczi, njebješa mje wošchewjeja; semja mi hrošy, njebješa mi pomhaja. Ach wšmi mje bóršy do njebješ, Anježe Jezu! Šak špróžny šym wot dolheho pucžowanja! Šak šyty šym škaleje jědže. Ššłabej stej nošy; njebješa šu mój wóžny kraj, tam šuaju šo hacź nanajšlepje.

Ach wšmi mje bóršy do njebješ, Anježe Jezu, bóršy.

Ma wutrobnje šo štyšchže
Šo šbóžnym škónczenju;
Ach hladaj, Anježe Šhryšcze,
Ma moju šrudobu;
Ja chzu rad k tebi štanyć
A š teho šwěta hieć,
Ja k njebješam chzu czahnyć,
Ššchindź, Jezu, škoro pšchindź!
Šamjen.

Jesuš a człowješko.

III.

Jesuš hrěšnikow horje šjerje.

Njedyrbjal dha šo ty tež šmilicź na šwojim towařšchu kaž šo ja na tebi šmilil šym? Mat. 18, 33.

(Pótracžowanje.)

Šak to nawuknješ? Čžežka wěz je! Ale nawuknyć móžeš, hdyž prawje šapocznješ. Š přenja czi radžu: „Ty nješwěš čenje želešu wuštudnyć dacź, ty dyrbiš čelešo twojeje wutroby

pschezo sašo k temu pschinjesz, so so zehli w swjatej lubosczi Bozej. To je tón prawy pucz, so bebi pschezo sašo rosjašniš, sčto to je, so je wón tebi wschitke twoje hrěchi wodaf, so je tebi pschi tych 10,000 puntach došha swoje džeczjo a herbu sczinik. Ty dyrbišch bebi rosjašnicz, kaf wjele ma twój Bóh pschezo a pschezo na tebi njesz a kaf by i jenym wotrasom sa wschitku wěcznoicz wschitko sħubjene byto, hdy by wón sczerplimoscze i tobu nieměf. Ty dyrbišch bebi dale tež rosjašnicz, kaf czežko maja cžlowjetojo tež na tebi nošycz — wěcže czežšo, hacž bebi ty šam i daloka myšlicš. — Duž dyrbišch so ponižowacz. Ponižny je mjehki napscheczimo hrěcham a šlaboscžam druhich cžlowjekow. Ale ty móžesh so potom tež w tym sacžuczu posbėhnycz a prajicz: „Pšchi wschitkej mojej nješwernošczi je mje Bóh se swojej hnadu wobšbožik! Mjedyrbjafoj džaf a radošč mje miteho a sczerplimeho sczinicz?“

Jako bėch 15 lět stary, pschińdžech na někotre wěšazy na rektoratnu ščulu w M. w blisťosczi mojeje domjazeje wšy. Ja bėch šlaby, šhorowaty hólz a duž bėchu mje domach i wuknjenjom jara mafo wobczěžowali. Duž bėch, wschuwolu domach miewšchi, jara šipry hólczk. Nětko paš so ħubjenje sta, so bėšche mój wuczer šahnėwany a nješprawy muž. Wón mi wot wscheho spoczafka (ja njewėm, cžeho dfa) dobry nješbė a to mi pschi kóždej škladnošči sacžucz da. Moji šobuščulerjo bėchu wjele lėpšchu wucžbu prjedy mēli hacž ja a duž i nimi we wuknjenju potrocžowacz njemóžach.

S krotka: ja pschezo na šuchim šedžach. Sa to dyrbjach bebi „lėnit“ rėfacž a druge wudma nariez dacž. Dofelž mējach tež nješbože, so bėch jakocžimy; sčtož mojemu cžwilowarjej nowu škladnošč da, mje wušmėšchowacz. Wón by psched wschėmi šchulerjami to wospjetowaf, hdy bych sčto jakocžimje prajik.

W mojej mlodej dušchi nasta po nēcžim hidjenje — hidjenje, kotrež mje pošħmurjeneho a nješbožowneho cžinjesh, cžim bóle, dofelž jo pilnje potajich šamo psched mojej maczerju. Dłeha so paš nješodžesh. Ja na paczerje šhodžach a maja luba macž, moja najlubšča dušchepastučka, kotruž šym hdy mēš, šapoczja jedyn džėn wo tym rēcžecz, so smėju w bližichim cžašu k spowjedži ħicz. Ja došhi cžaš nicžo njewotmolwich; potom šawošč i šchepotazyň ħoškom: „Macže, k spowjedži nješdu; pschetož ja cžlowjeka hidžu a cžu jeho hidžicz“. A nětko wschitko na jašne pschińdže, sčtož moju wutrobu tyšchesh.

Macž i cžichej myšlu na mnje pošħuchash. Wona so mnu pšakafše a došho nicžo nješprajesh. Na to staru bibliju i šħamora wša, cžitafše a wukładowafše mi, hdyž bėšche mje w duchu pod Šħryštuškowu šchizž dowjedła, staru ħistoriju wo 10,000 puntach a 100 kroschach. A Bóh da jej a mi ħnadu: te 10,000 puntow šo mi wujafniču a wuczerjowa wina šo pornjo nim na 100 kroschow šhubi. Na to šo wona so mnu nutrne modlesh; šo wė, tež sa „mojeho nješpscheczela“. To šo taš do mojeje wutrobny doby, so šo mi wón wjazny mój nješpscheczel nješdash. Tež ja móžach sa nješho prošycz. — Macž wschaf tež temu šurowemu mužej liščiz napiša, — kaf pošdžišcho šhonich. To tež to šwoje škutkowafše, so šo ta wėž nětko lėpje cžinjesh, doniž šo na gymnašij w Güterslohu nješpscheshyblch.

Šaj, my dyrbimy želešo našehje wutrobny pschezo do šwjateho wohenja nješkóncžneje luboscze Bozej pschinjesz, potom njemóže ani twjerde ani šymne wostacz. Póšnacže šmilnoščje, kotraž je šo nam dostała, našchu wutrobu mjehku cžini, abo nicžo ju mjehku nješcžini. — Šdyž šersčta na trón šwojich wótzow štupi, wón w sacžuwanju šboža, kotrež je šo jemu dostało, wschelakim škóšnikam, wošebje tym, kotřiz šu šo pscheczimo „trónej“ šbėhnyli, šħostanje špuschcži. To je šdobne. Ale nješje to, so šy pschesh wěcznu šmilnošč džeczjo twojeho nješjeshcho Wótza scžinjene — nješje to ħišchcže wjele wjetšcha a nješafšluženišcha cžeshč, hacž hdyž mašch to w našchim cžašu šħabłaze šbože, na šemški trón poštajeny bycz. Póšnaj to wyšokē šbože, tebi dostate a daj šo ponižowacz k luboscžiwemu wodawanju.

Šdyž paš nješchafš šmilnoščje wopokafacz, budže tež bóršny twoje štejniščczo k twojemu Bohu ħubjenšche. Pomyšl bebi, ty mašch šyna, kiž je šchule najlėpšche zensury pschinješbe, kotrehož wschitzy ludžo šħwala, kotryž šo tež pscheczimo šwojimaj šarschimaj prawje šadžerzi, — pšchi tym wschėm nješby šo twoje wobliczo pscheczimo njemu pošħmuriko, hdy by ty widžaf, so je šurowy a nješjednocžimy pscheczimo šwojim bratram a šotram? Ty šy wěcže šam ħižo ħušcžišcho našħonik, so wschitkón twój mēr, twoja radošč pschi modlenju, wschitkón troščt šħubjenjom Wóžich šo šħubichu, — hdyž ty i wutrobu, kotraž bėšche i ħněwom a ħórkošču

pscheczimo někomu napschelnjena, Bože wobliczo pyšafše. Nješjo šo tebi sacžmi; ty njemóžesh wjazny dychacz we wěcinošči.

Wótžno nješje, so ty cžlowjekow, kotrychž je Bóh wumohł, wot nješho dželisch. Nė, woni móža tež daloko wot Boha šdaleni bycz, — šwjata krej na Golgatha je šo sa nich pschelafa. Ty dyrbišch jich wobħladowacz sa šobuwumoženyh a po tym i nimi wobthadžecz. Ty dyrbišch šady njeczisteho wboheho cžlowšteho dželšcža, kotrež je tebe šrudžiko, šmilneho šwjateho Boha widžecz. — Pšched krotkim šħyščach, kaf macž k šwojej džowcžicžny, kotruž bėšche jejny bratr šħetro šranik, rēcžesh, so dyrbi šo sašo šjednacž. Došho to nicžo nješpomħafše. Duž macž pšakafjo praji: „Nješšy ty mi wjazny dobra? Nješchafš mi k lubosczi cžinicž, so Adolfej wodafch?“ Te jednore šłowa šód roškamachu. Ja widžach, kaf ħolczka bratra wotošo šħije wša. Bóršy po tym dželšczi wješkelej ħromadžje w šħrodže sašo šħakafšchej.

A hdy by nětko, dofelž šy wot někoho šranjeny, tón šbóžnik šam k tebi štipicz čžył (kaž wón to woprawdže cžini) a šwoju ruču do twojeje položik a prajik: „Cžin mi k lubosczi! Wodaj temu, kiž je tebe šranik!“ — Kaf potom? Budžesh šo jemu wobaracz?

A potom ħišchcže jene: cžlowjetojo i wjetšcha taš šli nješšy, kaž šo šdadža. Šdy bychmy šo prózowali jim rošymicz, hdy bychmy šwóšniki byli šamolwjenje sa nich pyšacz, bychmy je namafali. Sčtož naš šamych a našche šabłudjenja a sčtož to nastupa, sčtož šu našche džeczzi cžinike, sa to ħnydom šamolwjenjom namafamy. My wemy našchu našłošcz šamolwicž. To dyrbi šłowubolenje abo šħory žoldk atd. wina bycz. Nješch je, so tež druhdy nješchto na tym w winje šu, ale ja cži praji: Budž tola tež taški pscheczimo šwojemu bližšchemu w šamolwjenju. Šte wschaf ženje nješpschestanje ške bycz. Ale wone tola, hdyž šo i cžichej myšlu a i prawdoščju do bližšcheho myšlicš, taš ške nješje, kaž šo i wopřėdka šda. Tón šbóžnik šo šam sa tamnyh ħejšlerjom wyšokēje rady taš modli: „Wótčže, wodaj jim, pschetož woni njewjedža, sčto cžinja.“ Njemohło to: woni njewjedža abo njewopomnja, sčto cžinja, tež wo tych pšacžicz, kotřiz šu tebe, luby cžitarijo, šranili? My bychmy, hdy bychmy šo prózowali, tež sa našchich pscheczimnikow došč šamolwjenjom namafali. Derje temu, kotryž w cžichej myšli šwojeho bližšcheho šamolwja. Wón cžlowške wutrobny lėpje šnaje, hacž wschitzy polizistjo a štatni rēcžizny. Ale najwjetšcha móž, kotraž ħněw našehje dušche žyle šlemi, je a wostanje:

To je ta wulka wěczna ħnada,
Kiž k wumyšlenju niħdy nješ',
To je ta šmilnošč a ta rada,
Kiž woła k temu ħrěšchnikej,
A ħrěšchnika tež lubuje,
Nješch pschińdže abo nješpschińdže.
(Wotraczowanie.)

Dopomnienie na kralowu Luisu.

24. dezembra t. l. je šo 100 lět minyło, so bu kralowa Luisa mandželška krala Šjedricha Wylema III. 24. dezember je po taškim džėn wopomnjenja ħódnny. My čžemy k dopomnyczju na nješapomnitu kralowu nješchto pošćiczicz.

Šsym cžiči Wótčzenafš špėwala.

Kralowa Luisa bėšche 6 lět stara, jako jejna macž wumrije, Šejny nan, pošdžišchi wukłowójwoda Mecklenburg-Strelitški, šo sašo woženi; tež druga macž bóršny wumrije. Šħuboka žafoscž drėjeshche šo pschesh jejnu džeczžazu wutrobu. Kralowa Luisa je pschezo šwoje dželšbracže na žafosczi druhich ħižo w šwojich džeczžazyh lětach wopokafowala.

Šejnej wobej maczeri bėšchtej šotšje, džowzy krajneje ħrabinki Šešenškeje. Šejny nan šo wjazny njewoženi; wón cžehnjeshche se šwojimi džeczžimi do mēšta Darmstadt a krajna ħrabinka je šo jako prawa womka sa šwoje wnuki starafa. Šacz runjež Luisa žaneje maczerje njemėjeshche, je tola w šwojim džeczžatštwje wjele luboscže wužika.

Šród Broich w Westfalškej šħušcheshche jako ħerbški ħród krajnej ħrabiny; tam wona w lėtnym cžašu rady pscheshywasche a kóždy wyšokē a niški šo šwješeli šħyšcho, so krajna ħrabinka Maria sašo na šwój ħród pschińdže. Na ħrodže Broich je tež kralowa Luisa w šwojim džeczžatštwje šbožowne cžašy pscheshyła a dopomnjenje

na kralowu je so wukhowało na džeczi a džeczidžeczi. Tenož dvě powjedańczi i tamneho czaša.

Luisa běšce wokoło 13 lět stara. Jako so junu wukhodžowasche, trieci khudu wudowu, tiž wo šmilne dary sa šwoje hłódné džeczi prošesche. Luisa stłóczi khudej žonje šwoje žyle dychacžne pjenjesy do ruki. So by nětk tež druhim prošazym, nimo kotrychž dychbjesche hicz, šmilny dar dacž mohła, požczi bebi něšto pjenjes wot jeneho wobstarneho šluzobnika krajneje hrabinki.

Sejna wowka sakasa jej dołhcžinjenje, pschiswoli pač jej pschidawč k dychbježnym pjenjesam, ale s tym wuměnjenjom, so Luisa nětk šama šwój dołh saplaczti.

Hdyž posdžischo jako pruska kónprynzeša šwój přeni narodny džer w Barlinje šwjeczesche, dosta wot krala Bjedricha Wylema II. hród Dranienburg jako dar. Hdyž so kralej sa to džakowasche, woprascha so tón, hacž bebi hišcže něšto druge nježada. Šhwilu bebi pschemyšli. „Haj“, praji potom. „A šcho je to?“ praschelsche so kral dale. „Kutu polnu stotyč sa Barlinstich khudych!“ „Kak wulka dychbi ta ruka bycz?“ praschelsche so kral dale. Kónprynzeša wotmolwi: „Kunje tač wulka, kaž wutroba dobrocžiweho krala!“ Khudži w Barlinje šu bohate dary dostawali.

To druge.

Prynzeša Luisa běšce so junu wot šwojeje pětstoniče wotšalika. Pětstoniča pytasche prynzešu, ju pač njenamaka. Duž dže k krajnej hrabinzy, ta tež njewé hžje je, w hrodže njeje, w šahrodže tež niž. Je šnadž do nješboža pschischa? Škónčnje ju namakachu. A hžje bē? Šedyn knjejski šluzobnik mějesche džowcžicžtu, s kotrejž prynzeša druhdy hrajkasche. Wot někotrych dnjow šem njebē Luisa wjazy šwoju towaršchtu namakala; duž šlyšesche, so je khora; w komorzy khoreho džěscža namakachu prynzešu, tač wona pschi kožu šedži a s bajtowych knihow khorej towaršchzy čžita.

„Ale Luisa“, s tutymi šlowami postrowi wowka šwoju lubowanu Luisu. „nješy wot lěkarja šlyšchala, so je tuto džěcžo na čžorlach šchorilo a so je to khorosčž jara natykwaza? Ach, hdyž ty nětko tež šchoriš?“ „To ja wěcže njebudu“, wotmolwi wona, „psched tym budže mje Bóh luby Knjes wobarnowacz, na puczju k tutej khorej šanzy šym čžichi Wótčženasch wuspěwala a se šwjatym šchizom so požohnowala.“

(Potracžowanje.)

Wuśnacž a šapřecz.

R 10. novembrej.

Wón je šwjedženški cžaš. Wot 400lětneho Lutheroweho jubilejskeho šwjedženja je tač šbudjenje do luda pschischo, jako by so dopomnicž čžył na wšchitke šapomnjene žohnowanje reformazije. Wón běšce tehdom krašny cžaš, hžjež nowy duch wotuczi, hžjež šersčtojo a lud Božemu šlowu so pschiwobrocžichu, hžjež khrobli mužoj radšcho do jastwa abo šmjercze džěchu, hacž so bychu šwojeho šbóžnika šapřeli, hžjež čžychu šersčtojo, tač Bjedrich a Jan Šakstej, a Šilip Šepenski, radšcho šwoje knježestwo šhubicž, hacž wotšupicž wot čžisteje wuczby. Wny mamy dženska hišcže žohnowanje tamneho wulkeho cžaša — Bože šlowo, špěwarške a katechizmuš. A to běšce wyšoki, džakny a wješely šwjedžen, hdyž móžachmy khwalicž, so to wšchitko mamy — najwjetschi nješpěczel našcheje žyrkwe njeje dženska Rom, ale liwkošč a šymnošč, dofelž je jara mačo šmužitych wuśnawarjom.

Wo wěrje rěczecž — to ničžo njeje.

Wěru wuśnacž a po nej žiwny bycz — to placzti. Pucz twojeho žiwjenja tebje nimo tajkich ludži wjedže, kotřiz Bože šlowo wuśměšuja, a tyč, kotřiz je lubuja, je mačo, — a ty šy k temu mjelczal a so šam šobu šmjak. Ty džělasche w šabrizy abo druhdže a šlyšesche, tač twoji towaršchojo se šapřiwanojm rěczachu wo Bocy a bójškich wězach a ty — žaneho šwědcženja njewotpołoji. Sa bēch juntrócž w towarštwje s mlodymi hromadže a jich na to pošasach; kajke pač dostach wotmolwjenje? „S tajkimi wuśměwzami halke nješapocžnjemy; to ničžo njepomha.“ Jako psched krotkim šwěrnemu šchescžijanej mojeje wopady wutrobu wuśnpach, na liwkošč našcheho cžaša štoržo a jeho prošach, so čžył tola juntrócž s tymi ludžimi porěczecž a s radoščju šwoje šwědcženje wotpołojicž, praji wón:

„Haj, to wšchak je žyle dobre! Ale pošuchacz woni njechadža — to šamo šchodži, hdyž so jim něšto praji.“

Jako bēch hišcže w B., khuda, nješbožowna žona ke mni pschidže a mi šwoju wutrobu se štarosčžemi wobčeženu wotewri. Sa bēch ju a jejneho muža hžžo hušcžischo wopytal a bēch jeju nusu do šwojeje modlitwy wobšamnył.

Nětko ju prošach:

„Hdyž wasch muž njecha, wšmicže tola wasche modlěške knihi a wuspěwajcže s nim modlitwu, přjedy hacž na džělo džecze!“

Na to mi wotmolwi:

„To wón njecžini — to ma psche wulku hańbu!“

Jako so něhdy pacžerškeho hólza woprašach, čžeho dla hišcže šapocžal njeje s najmjenscha blidowe pacžerje wótšje špěwacz, wotmolwi wón, so so hańbuje.

Hdyž so ludži prascham, čžeho dla ženje šwoju bibliju njewocžinja, šašo wotmolwicž šlyšchu: „To so hańbuj!“ Psched čžim? Hdyž budže so tón Knjes tež junu tebje hańbowacz, kaž je Mark. 8, 38 praji? Wny hańbujemy so psched čžlowjekami, psched šobu a šapřewamy s bojosčju psched čžlowjekami teho Knjesa, wot kotrehož wšchědnje a bohacže telko dopořaschow bójšjeje lubosčje a šmilnosčžej našhonimy. Sa dom šnaju, kotryž so njebańbuje ani njeboji, psched njewěrjazym šwětom wótšje šwědcženje sa teho šbóžnika wotpołojicž — a wy jón wšchitzy šnajecže — našch luby šhěžorški dom. A my čžyli so hańbowacz. —

Šlětna hólczka se wšy juntrócž se šwojim nanom k wošebnemu pschecžestwu do města puczowasche. A tam bē jedyn wječzor towarštwu wošebnych knjenjow a wuczonych knjesow, kotřiz mějachu wšchitko, šchož móžesch bebi žadacz — jenož žaneje wěry a se šapřiwanojm wo nej rěczachu. To mačej hólczzy do wutroby rěšasche. Wona wšchitku šwoju móž hromadže wša a s šchepotazym hłoškom praji: „Tač so wo lubym šbóžniku njepowjeda, tiž je sa naš šwoje žiwjenje woprowač.“ Wšchitzy naštróženi mjelczachu — se šahańbjenjom so šacžerwjenicchu. Tenož jedyn starý muž džěcžo k wutrobje stłóczi s tymi šlowami: „Ty lube džěcžo šy mi s dusche rěczalo.“ A my dychbjeji so wot džeczi šahanibicž dacž?

Ja šebi myšlu, so dychbjač kóždy džer našcheho žiwjenja, kóžda hódžinka naš ewangelskich šchescžijanow, tiž čžemy na šačožku reformazije štačž, dopomnicž na Knjesowe šlowo:

„Šchož mje pošnaje psched ludžimi, teho čžy ja tež pošnacž psched šwojim Wótžom, kotryž w njebjěšach je.“ Š. Šch.

W tej nozy abo ženje.

(Wěrný podawč.)

W krajnje, hžjež wuhlo ryja, džěšche so psched něšto cžašom pschi kónzu šhromadžisny hewjer w štyšnosčzi šwojeje dusche předarja praschecž, šcho dychbi čžinicž, so by wumoženy byl. Bože šlowo běšce jemu s možu šwjateho Duchu wutrobu hnučo, wón běšce šam na šebi žačofne našhonjenje ščžinič, so je hubjeny hrěšnik a na puczju k wěcznemu šatamanštwu. Ššluzobnik Božeho šlowa rošjafni jemu, tač je Bóh w šwojej njestónčžnej lubosčzi šwojeho jenicžkeho narodženeho Šžyna sa naš podač, tiž je khostanje hrěchow dla sa naš hrěšnikow nješl. Wón rošwuczi jeho s Božeho šlowa, tač je Šesuf Šhryštuš, wěczny Šžyn Boži, do šwěta pschischoč prytacz a šbóžne čžinicž, šchož šhubjene bē a tač je šam se šwojej šwobodnej wolu šwoje žiwjenje sa naš hrěšnikow do šmjercze dač, so by so na nim dopjelnič prawy wuśud Boži: „Ššmjercž je hrěchow mšda“, a so bychu wšchitzy, tiž do njeho wěrja a w štuťku, wot njeho došonjanyč, wotpočžuja, wumoženi byli. Wbohemu hewjerjej so pschezo hišcže wšchitko čžemne bycz šdasche, čžža njewodatych hrěchow jeho čžišcžesche. Hódžiny so minychu; předar temu mužej rěczesche, so njeby jenož šam na šwoje hrěchi hladač, ale so by šebi radšcho „jehny Bože“ wobhladač, tiž šwěta hrěchi nješe — ale to njechasche šacžišcžža na njeho čžinicž a dofelž běšce hžžo wječzor w jednacžich, předar praji, so je cžaš domoj hicz a poruczi jemu, so by pschichodny wječzor šašo pschischoč. Ale temu wobohemu hewjerjej běšce šnutškowna bolosčž na woblicžu widžecž a wón wotmolwi:

„Ně, ja njewotěndu, dženska abo ženje dychbi so roššudžicž!“ Duž hromadže wostaschtaj. Hódžiny so minychu, ale w duschi teho muža wosta čžemno, doniž na ranje tš njebijesche — tehdom jemu jašne njebjeske šlónčžko šesthadža. Wón widžesche a wěrjesche, so je Šhryštušowy štuť nam prawdosčž dobył, kotraž psched Bohom placzti a wješelosčž a mēr šacžezeschej do jeho wutroby. W radoščzi šwojeje wutroby pošbže woczti a šawoča:

„Nětk je roššudžene! Šhryštuš je mój!“

Wón so šluzobnikej Božeho šlowa džakowasche, tiž běšce grat byl, jeho k Šhryštušej domjesčž. Wón džěšche bórny po tym na šwoje džělo do wuhlowych jamow, wulzy šwješeleny, šbožowny, dofelž běšce wumoženy. Tón džer bu wot tyč, tiž w bliškosčzi teje jamy bydlachu, našch šlyny kusč šlyšchany a bórny so pošaja,

so je bo něščto hromadze špnylo a so je něščto ludži spody sa-
hrjebanych. Tak rucze hacž bė móžno, tam ludžo doběžachu, so
bnych semju wotstronili a jeli by móžno bylo, wbohich sašpnyjenych
šwuczahali. Jako bėchu něščto czaša poběžali, cšlowjeczi hnt sa-
šlyšachy; i noweju mozu džetachy tam, hdžez bėchu jon šlyšeli;
ryjachy a dońdžechy bórny k temu nješbožownemu hewjerjej. Žiwjenje
njebė w nim hiščezje zyle wuhobnylo, pschetož wón móžesche
hiščezje powjedacz. Redžbnje pošlychachy a te šłowa, kiž srosumichy,
bėchu:

„Bohu budž džak, so bu w nozy roššudžene!“

To bėchu jeho pošlenje šłowa, kotrež móžesche hiščezje prajicz,
potom jeho žiwjenje wopuschczi — sbožowny, wumoženy, bėiche
czeknył, so by pschi Šhrystušu byl.

Kaž mało bėiche šebi tón hewjer na to myšlit, tak wazne
bėchu te šłowa w nozy rėczane sa njeho!

Luby czitarjo, kiž so ty šnawo hiščezje wumoženy njeczujesč,
daj šebi te šłowa móznje do wutroby kłincžez. Ty so bjes
dwėla nadžijesč, so junu k Šhrystušej pschińdžesč, — ale czeho
dla pak niž nėtkole? Czeho dla hagle sa pschichod? Czeho dla
najwaznišche praschenje pschezo wotstorkujesč? Šdy by tón, wo
kotrymž šmy šlyšeli, wabjenje šwojeje dušche jenož jeniczi džej
wotstorkozit, ščto by potom s nim bylo? W wotomitnjenju roš-
mjecženy, se šwėta do wėcznošcze pschėšadženy, wobczėženy se
wščitimi šwojimi hrėchami, ščto by jeho žačobny wošud byl?
Wėšch ty, kak dołho hiščezje twój hnadny czaš traje? Šzy šebi
teho wėšty, so hiščezje šłonciko pschichodneho dnja wohladašch?
Ty derje nėšč, so teho wėšty nješky. Duž šhwataj dženkā
k Šhrystušej, so mohł w jeho ranach wotpoczowacz a potom,
hdžy budžesč wotwołany, kaž tamny wbohi hewjer, strosčtnje s nim
prajicz:

„Bohu budž džak, w tej nozy bu roššudžene!“

Ščto so wam šda wo Šhrystušu?

Wot teho czaša, hacž je tón šbóznik na šwėt pschichod, kotryž
jako džiw bjes cšlowjecami khodžesche, kotryž najwyschschy wyšofosč
i najnižšchej nišfoscžu šjednoczi, najwjetichy hrėchnikow lubosč
i najwjetichej czistoscžu wot hrėchow, kotryž jako šaczišnyeny na
šchizu wumrije a bėiche tola dohycžet, so wo jeho dohycžu nėtk
štoro 2000 lėt powjedaja — wot teho czaša to praschenje wot-
mjelknylo njeje: „Ščto so wam šda wo Šhrystušu?“

W czašu Šesufoweho žiwjenja je šo šapoczako. Tyšazy a
šašo tyšazy šu šo wot teho czaša teho praschenja dla bėdžili,
wojowali a šhabłali, hacž bu šłoncžnje šwėtko w jich wutrobach a
wėrnoscž doby:

„Šesu, tebi podam šo do wšchoh' czaša wėczneho!“

Ščto so wam šda wo Šhrystušu? D njemyšl šebi niščto,
so móže šo teho praschenja šminycz. Wone je srosčzene s našchej
pschirodu, s našchej šańdženosčžu, s nėczischim czašom tak derje kaž
s pschichodnym. A njemyšl šebi niščto, so móže šbóžny bycz bjes
Šhrystuša, hdžy Šhrystuš jeho hrėchi njewotmyje a jemu šwojeho
Dušha njeda! Šdyž čžesč šbóžny bycz, dyrbišch w šwojeju wutrobje
wėstoscž mėcz:

„Šhrystuš je mój šbóznik!“

Próstwa šchlesynskeho šłowneho towarštwa Gustav-Adolfskeho wustawa.

Kolekta, kotraž mėjesche šo tež lėtša na reformaziškim šwjedženju
pschi žyřkwiškich durjach sa wotpohladu Gustav-Adolfskeho wustawa
šberacz, nawabi naš, i nowa i horzej próštwu wo bohate šmilne
dary sa tón škut, kotryž mamy sa pschisporjenje Božeho kraleštwa
bjes towaršchemi našcheje wėry w rošpróšchenju (diaspora) dokonjecž,
k wošadam našcheje krajiny šo wobrocžicz.

S tym džakom, kotryž Bohu, našchemu Šnjesej, sa jeho bohate
žohnowanje pschinyšemy, šjenoczimy tež džak sa wščitke wopory
bratrowskeje lubosčze, kiž buchy w tak bohatej mėrje sa wotpohladu
našcheho towarštwa pošlicžene, so móžachmy šwoju žyřkwinu wysch-
nosč w jejnym šwėrnym štaranju sa potrebnoscžze našchich
šwėrnych towaršchow, kotřiž šo w wšchelakej duchownej nusy a
wobczėžnosčzi namakaju, podpjeracz. S tajkim džakowanjom

móžachmy w bėhu tuteho lėta, 28. a 29. junija, s Božej pomozu
50 lėtne wobstacze našcheho šchlesynskeho šłowneho towarštwa i boha-
tym wobdželenjom našchich pscheczelow šwjecžicz.

Ale i kóždym lėtom šu šo próštwy wo pomoz pschisporjale,
Nowe nadawki šu šo nam w žyřkwiny žiwjenju a w wotstro-
njenju duchowneje nusy k wuwjedženju štajike, na kotrež my do
kóždeho šberanja tuteje kolekty wošady i próštwu wo dalšchu pomoz
pošacž dyrbjachmy. Žubilejški šwjedžen našcheho towarštwa pak
je nam i nowa wšchelaku nusu, kiž šo w žyřkwjach, škulach a
šublanju pacjerškich džėzi namaka, pošacž. To wšcho naš k temu
nawabi, so i džakownej wutrobu na našch jubilejški šwjedžen wrócžo
hladajo, i tej wošebnej a horzej próštwu k kóždej wošadze šo
wobrocžimy: „Wopruj Bohu džak a šapčacz temu najwyschschemu
šwój šlub.“ Do pschezo dalšchich wotřešow našcheho šchescžijan-
skeho žiwjenja wołamy s našchimi pobocznyimi a žónšimi towar-
štwami: Šójcze a pomhajcze nam i bohатыmi šmilnymi darami po
japoschtoškim hėšli našcheho towarštwa: „Njedajcze nam pak pschi
našchim dobrym czinjenju wustacz; pichetož w šwojim czašu
budžemy tež žnjecz bjes pschestacža. Teho dla, dofelž nėtk czaš
mamy, dha czinny dobrotu na wšchitkich ludžoch, najwjazy pak nad
tym, kiž našcheje wėry šu.“

W Brótšławju, 10. oktobra 1893.

Prjódštejerjo šchlesynskeho šłowneho towarštwa
Gustav-Adolfskeho wustawa.

Dr. Erdmann. Weingärtner. Dickhuth. v. Löbbecke. Schulz.
Schulz-Evler. Schwarz.

Drohi templ.

W historisčich knihach Pliniuskowych šo nam powjeda wo
krajnym a drohim templu bohowski Diany w mėscze Šfesu. Wón
šo wot škota a drohich kamjenjow psches mėru jara blyšchczesche;
w nim bėiche 127 stolpov, kóždy 30 kóbcžow wyšoki a kóždy tak
wumjekšy wudžekany, so by šo kóždy kral na jenyh stolpje khudy
twaril. Te džiwne a drohe twarjenje bėiche hagle ja 220 lėt do-
twarjene a mėjesche šo ja džiw šwėta. Tón templ bėiche
w šawołowym czašu pola póhansčich ludow hiščezje w wulkej
czėczi — teho dla woni tež wołachu: „Wulka je ta Diana tyč
Šfesčich“ (Šap. škut. 19). Templ je pošdžišcho Šerostratus je
šamopaschnoscžu šapalik a czicze šanicžil, so by šebi s tym nje-
šmjertne mjeno šczinil. A wopravdže tajki templ móžesche šo
drohe twarjenje mjenowacz, na kotrymž šu 127 kralow psches 220
lėt twarili. Ščto pak je wón pornjo njebjeskemu templej Božemu,
do kotrehož šo nadžijamy junu po šwjerczi pschińcz a w nim
Boha a našcheho šbóznika šhwalicž je šwjatymi jandželemi a
wuwšolenymi štajnje a wėcznje a kotryž njeje i rukomaj šczinjeny,
ale psches Božu wšchomóz. Tón móže džiw šwėta, haj džiw
njebjeshow rėčacz; teho dla tež šwjaty Šan widžesche, kak bu wot
Boha i njebjesh dele puščženy jako šwjate mėštno, kotrež Bóh
šam pschihotowal a šworil je (Šjew. Šana 21).

Twar i wulkim wobczėženjom tudy
Šsej wulke kėže, rjane hrody,
Dha tola wjazy nješmėjesch
Hacž titl, hdžy do rowa džesč.

Tu jako hoscžo, žušbnizy
Šsej twjerde kėže twarimy;
Šdžez wėcznje wostacz dyrbimy,
Tam niž najmjėišche twarimy. E. Š.

„Pomhaj Bóh“ je wot nėtkā niž jenož pola
knjesow duchownych, ale tež we wšchėch psche-
dawařnjach „Šserb. Nowin“ na wšach a
w Budyšchinje dostacz. Na šchtwórcž lėta
placz i wón 40 np., jenotliwe czizka šo po
4 np. pschedawaju.